

Models de ciutat

NATURA URBANA. Els humans sempre construïm models mentals, més o menys simples, de la realitat. Amb les ciutats, com a part de la realitat que s'ha, també ho fem.

Els paisatges, Montserrat des de la Travessa, també formen part de la complexitat manresana.

Podem considerar Manresa com un model senzill, com el que construiria un infant. O la podem considerar com un de complex, inserit en plena natura, que evoluciona, dins de la biosfera, com el que faria un equip d'especialistes en ecologia urbana, urbanisme i història de la ciutat. Aquest segon, però, seria un reflex més acurat de la realitat. Tanmateix, el coneixement de la ciutat de la majoria de manresans s'ubica entre aquest dues concepcions. Tots tenim un model de ciutat. Es podria dir, fins i tot, que hi ha tants o més models de ciutat com ciutadans hi ha al món.

D'una banda, si entenem la ciutat com un model o ecosistema senzill, amb pocs organismes i pocs hàbitats, el que fem és simplificar-la en excés. Fem una descripció fàcil de la de la ciutat sense ombra de dubtes que ni de bon tros és tan rica i complexa com ella mateixa. En fem una caricatura. Edificis, alguna plaça verda, alguns arbres, alguns coloms, algunes garses... D'una senzillesa rotunda. La ciutat del turista que té pressa per conèixer el més notable i res més. O la del nen o nena que tot just comença a entendre que viu en una ciutat anomenada Manresa. El que queda és una fotografia estàtica i borrosa sense passat ni futur. És una manera despreocupada d'entendre la ciutat. La majoria de ciutadans no tenim, per sort, aquesta imatge o model de ciutat.

A l'altre extrem, en canvi, si considerem Manresa en tota la seva complexitat, es desplegarà tota una pel·lícula, amb molts matisos, amb un passat i un present on s'encabeixen la seva història natural i la seva història humana, és a dir les interrelacions entre tots els organismes que han existit al llarg de temps amb el predomini dels humans en els darrers mil·lennis. A més, cal incloure la llarga evolució del paisatge, des del primigeni natural, passant per l'agrícola i acabant per l'industrial i urbà. I, també, el creixement de la trama urbana acompanyat de l'increment dels fluxos de matèria i energia. En l'inici la ciutat era senzilla i amb el temps s'ha conformat en un ecosistema complex. Aquesta visió és la més responsable, la més informada, la que permet al ciutadà ser més crític amb la gestió que s'hi fa.